

Юлія НоскоORCID 0000-0003-1077-8206
Scopus-Author ID 5688036690
Researcher ID AAT-8354-20210*Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: ulianosko5@gmail.com***Олександр Архипов**

ORCID 0000-0002-8439-5833

*Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри фізичного виховання і спорту,
відмінник освіти України,
Національний педагогічний університет імені Драгоманова,
(Київ, Україна) E-mail: archipovpri@ukr.net***Микола Носко**ORCID 0000-0001-9903-9164
Researcher ID C-6263-2017
Scopus-Author ID 56880089100*Доктор педагогічних наук, професор,
Дійсний член (академік) НАПН України,
радник ректора Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: mykola.nosko@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Мета: полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуальних ідей, методологічних підходів і наукових засад та розробленні на їх основі системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури.

Методологія: відображає концептуальні зв'язки між предметом, метою, завданнями наукового дослідження, визначає постановку проблем, послідовність їх розв'язання й теоретичну спрямованість на пояснення отриманих результатів. Загальнонауковий рівень методологічного концепту дослідження базується на системі підходів, що дозволило конкретизувати зміст і сутність досліджуваної готовності, визначити й обґрунтувати специфічні закономірності, загальнодидактичні й спеціальні принципи її формування.

Наукова новизна полягає в розробленні та науковому обґрунтуванні концепції підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки; педагогічної системи підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури, яка структурно відображає компоненти освітнього процесу і функціонально забезпечує керування процесом оволодіння майбутніми вчителями початкових класів знаннями й уміннями, необхідними для виконання професійних функцій, пов'язаних із руховим розвитком учнів початкової школи; спроектовано модель педагогічної системи, що унаочнює процес поетапного формування готовності майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки; визначено й обґрунтовано педагогічні умови професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури.

Висновки. На основі аналізу тенденцій соціально-економічного розвитку українського суспільства встановлено, що зміна суспільної парадигми вимагає докорінної зміни освітньої парадигми нашої держави, зокрема у сфері фізичної культури. Пріоритетними стають проблеми буття людини нового типу, формування її здоров'язбережувального світогляду, готовності до самостійного формування здорового способу життя, утвердження етичних цінностей щодо збереження здоров'я, що може

забезпечити гармонійну взаємодію людини з природою та іншими людьми глобалізованого суспільства.

Ключові слова: *система професійної підготовки, заклад вищої освіти, концепція, фізична культура, здоров'я, майбутні вчителі початкових класів, освітній процес.*

Актуальність роботи. Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність докорінних змін у політичному, економічному й соціальному житті держави. Саме цим детерміновані реформаційні процеси, що відбуваються останніми роками в освітній галузі та спрямовані на досягнення рівня світових стандартів. Значним поступом в означеному напрямі стала поява стратегічно важливих документів: Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Стратегії реформування освіти в Україні, освітніх стандартів, Концепції «Нова українська школа», що заклали підвалини освітньої парадигми, орієнтованої на новий тип гуманістичної інноваційної освіти, її конкурентність у європейському і світовому просторах [20].

Одним із пріоритетних напрямів реформування української школи є оновлення передусім її початкової ланки, адже від якості навчання в початковій школі великою мірою залежить, наскільки успішними учні будуть у подальшому навчанні, професійному самовизначенні й наскільки вдалим буде вибір ними життєвого шляху, чи зможуть вони в майбутньому саморозвиватися й бути професійно мобільними, конкурентоспроможними на ринку праці в умовах швидких соціально-економічних змін.

Мета роботи – полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуальних ідей, методологічних підходів і наукових засад та розробленні на їх основі системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури.

Постановка проблеми. Сучасні зміни в житті українського суспільства, загострення соціальних та екологічних проблем спричинили тенденцію до погіршення здоров'я громадян. Однією з найбільш уразливих категорій є молоде покоління. У зв'язку із цим висувуються нові вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя, зокрема вчителя початкових класів, здатного забезпечити міцне здоров'я учнів шляхом формування здорового способу життя і створення умов для їхнього гармонійного рухового та психоемоційного розвитку. Означені аспекти регламентовано Концепцією Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012-2020 рр., Національною доктриною розвитку освіти у XXI ст., Національною стратегією розвитку освіти в Україні (2013-2021 рр.), Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р. «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», Державним стандартом початкової освіти. Вимогою професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» є набуття майбутніми фахівцями здоров'язбережувальної компетентності [20].

Таким чином, орієнтація на новий тип педагогічного мислення, формування в молодого покоління здоров'язбережувального світогляду, утвердження етичних цінностей щодо цього аспекту – ці виклики початку XXI ст., безумовно, мають позначитися на професійних і особистісних якостях майбутнього вчителя початкових класів. Відповідно, це вимагає від сучасної вищої школи оновлення змісту освітніх програм та застосування нових підходів до навчання, упровадження здоров'язбережувальних технологій та засобів фізичного виховання, опанування якими дозволить майбутнім учителям досягти мети початкової освіти.

Методологія дослідження. *Методологічний концепт* відображає концептуальні зв'язки між предметом, метою, завданнями наукового дослідження, визначає постановку проблем, послідовність їх розв'язання й теоретичну спрямованість на пояснення отриманих результатів. Загальнонауковий рівень методологічного концепту дослідження базується на системі підходів, що дозволило конкретизувати зміст і сутність досліджуваної готовності, визначити й обґрунтувати специфічні закономірності, загальнодидактичні й спеціальні принципи її формування.

Наукова новизна. Розроблено та науково обґрунтовано: концепцію підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки; педагогічну систему підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури, яка структурно відображає компоненти освітнього процесу і функціонально забезпечує керування процесом оволодіння майбутніми вчителями початкових класів знаннями й уміннями, необхідними для виконання професійних функцій, пов'язаних із руховим розвитком учнів початкової школи; спроектовано модель педагогічної системи, що унаочнює процес поетапного формування готовності майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки і складається з трьох взаємопов'язаних блоків: концептуально-цільового (мета, завдання, методологічні підходи та принципи), змістово-організаційного (компоненти готовності, технології, методи, форми) і контрольно-оцінювального (критерії, показники, рівні, очікуваний результат); визначено й обґрунтовано педагогічні умови професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури, зокрема: насичення змісту професійно орієнтованих дисциплін з урахуванням специфіки креативно-оздоровчої діяльності; створення

креативного здоров'язбережувального освітнього середовища на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; використання інноваційних педагогічних та здоров'язбережувальних технологій та засобів фізичного виховання в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів; залучення майбутніх учителів до спортивно-оздоровчої діяльності.

Результати теоретичних досліджень. Проблеми підготовки вчителя перебувають у центрі уваги педагогічної науки. Фундаментальні основи професійної підготовки освітянських кадрів і формування готовності майбутніх учителів до професійної діяльності представлено в роботах вітчизняних і зарубіжних учених (А. Алексюк [1], С. Гончаренко [10], С. Калашнікова [12], В. Кремень [13], Ю. Носко [20] та ін.). Наукові засади професійної підготовки майбутнього вчителя досліджують І. Дичківська [11], О. Дубасенюк [8], С. Сисоєва [21] та ін.

Різні аспекти професійної підготовки вчителів початкової школи висвітлені в наукових доробках Н. Бібік [6], Л. Бірюк [7], О. Ліннік [15], М. Марусинець [18], Ю. Носко [20], Л. Хомич [22], Ю. Шалівської [23] та ін.

Моделювання педагогічних процесів та розроблення моделей підготовки вчителів, зокрема початкової ланки освіти, представлено в дослідженнях Н. Кузьміної [14], Є. Лодатка [16], В. Майбороди [17] та ін.

Проблеми забезпечення здоров'я учасників освітнього процесу були предметом студіювання Н. Белікової [5], С. Єрмакова [3], М. Носка [19] та ін.

Учені стверджують, що питання покращення стану здоров'я учнів виходить за межі освітньої галузі та є міжсекторальною проблемою. Результати досліджень педагогічних (Т. Круцевич [9]) і медико-біологічних (М. Амосов [2], А. Магльований [4]) наук свідчать, що виконання рухових вправ є ефективним засобом цілеспрямованого розвитку та підтримання функцій і систем організму, його рухового потенціалу, анатомо-фізіологічних і психофізіологічних можливостей.

Ґрунтовний аналіз наукових джерел засвідчив, що проблема вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури, їхньої готовності до формування в учнів здорового способу життя та покращення стану здоров'я школярів, на жаль, залишилася поза увагою дослідників.

Прогнозуємо, що отримані наукові результати сприятимуть розв'язанню суперечностей між:

- зростанням потреб суспільства в збереженні здоров'я молодого покоління, зокрема учнів початкової школи, та недостатньою розробленістю системи підготовки майбутніх педагогів до практичної діяльності в цій сфері;

- соціальним запитом суспільства на вчителів початкової школи із високим рівнем професійної підготовки до забезпечення здоров'я учнів засобами фізичного виховання та наявним станом професійної готовності майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури;

- між усвідомленням майбутніми вчителями початкових класів необхідності підтримувати й зберігати власне здоров'я і здоров'я учнів та нерозробленістю концептуально-методичних засад та належного методичного супроводу системи підготовки їх до викладання фізичної культури в початковій школі.

Висновки. На основі аналізу тенденцій соціально-економічного розвитку українського суспільства встановлено, що зміна суспільної парадигми вимагає докорінної зміни освітньої парадигми нашої держави, зокрема у сфері фізичної культури. Пріоритетними стають проблеми буття людини нового типу, формування її здоров'язбережувального світогляду, готовності до самостійного формування здорового способу життя, утвердження етичних цінностей щодо збереження здоров'я, що може забезпечити гармонійну взаємодію людини з природою та іншими людьми глобалізованого суспільства.

2. На основі аналізу наукового доробку вчених (А. Алексюк, С. Гончаренко, К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, М. Євтух, Е. Зеєр, І. Зязюн, С. Калашнікова, В. Кремень, В. Луговий, М. Носко, О. Сластьонін, А. Шлейхер та ін.) встановлено, що пріоритетними в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на сучасному етапі є ідеї гуманізму і демократії, спрямовані на формування освітнього середовища, у якому повинні домінувати цінності творчості, людиноцентризму, природовідповідності, здоров'язбереження.

3. На основі вивчення праць К. Авраменка, С. Власенка, І. Дарманської, В. Желанової, Н. Казакової, Н. Кічук, Л. Коржової, Є. Кулика, В. Курок, П. Лузана, С. Мартиненка, О. Мороза, В. Радкевич, О. Савченко, Н. Нічкало, Л. Хомич, О. Шквіра та ін. встановлено, що вчителю початкової школи нової формації необхідно виявляти належну професійну науково-методичну готовність до забезпечення не тільки емоційного, а й фізичного та креативного розвитку дитини. У зв'язку із цим актуалізується необхідність створення такої системи підготовки, яка була б зорієнтована на творчий характер майбутньої професійної діяльності, на формування творчої особистості вчителя початкових класів, здатного виконувати роль координатора здоров'язбережувальної освіти.

Водночас аналітичний огляд публікацій Е. Вільчковського, О. Дубровського, О. Курка, Л. Лубишева, В. Магіна, Н. Москаленка, М. Носка, Є. Приступи, М. Прохорової, Н. Пфейфера, О. Сав-

ченко, А. Сологуба, та ін. переконує, що сучасна освіта має бути здоров'язбережувальною, а вчитель – здійснювати освітню діяльність у повній відповідності до особливостей історичного моменту, виявляючи при цьому належний рівень громадської зрілості та професійної психолого-педагогічної готовності.

4. За результатами вивчення сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури в практиці освітніх закладів виявлено, що система такої підготовки в Україні почала розвиватися ще в середині ХХ ст. Проте аналіз навчальних планів і програм дає можливість констатувати, що цей процес не відзначається цілеспрямованістю й системністю, не спрямовується на органічне поєднання креативного та рухового розвитку дитини в майбутній професійній діяльності в умовах початкової школи, а також характеризується недосконалістю навчально-методичного забезпечення; нерозробленістю науково обґрунтованих вимог до оцінювання рівня готовності майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури тощо. Це виявляється в недостатній готовності майбутніх фахівців до викладання фізичної культури в контексті сучасних суспільних вимог та низькій мотивації випускників закладів вищої освіти, що значно гальмує створення авторських педагогічних систем, які передбачають поєднання креативного та рухового розвитку дітей молодшого шкільного віку.

5. Аналіз системи початкової освіти та публікацій (Ю. Бойчук, І. Брехман, Е. Вільчківський, М. Дутчак, В. Горашук, О. Курок, І. Поташнюк та ін.) дозволяє констатувати, що Нова українська початкова школа створює передумови для розроблення нової концепції системи фізичної культури учнів, що актуалізує перегляд мети і завдань усталеної професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури та розроблення системи означеної підготовки на засадах креативно-оздоровчої педагогіки.

З'ясовано, що зміст сучасної початкової освіти в галузі фізичної культури відповідно до особливостей і вимог соціально-економічного розвитку України має бути креативно-оздоровчим і структурно складатися з підсистем креативного та рухового розвитку. Тобто фізичний розвиток повинен відбуватися відповідно до закономірностей креативного розвитку, стадії якого відповідають стадіям пошуково-наукової діяльності.

6. У процесі наукового пошуку узагальнено, уточнено та поглиблено сутність базових понять дослідження. Аналіз низки психолого-педагогічних напрацювань із професійної підготовки фахівців, власний досвід роботи у ЗВО дозволили витлумачити поняття «*готовність майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури*» як інтегративне, складноструктуроване утворення особистості, що характеризується спрямованістю на формування креативно-оздоровчого освітнього середовища в початковій школі, ціннісним ставленням до збереження здоров'я, наявністю спеціальних знань та вмій з фізичної культури як навчального предмета та психолого-педагогічних і методичних засад її викладання, сутності й сучасних форм рекреаційно-оздоровчої діяльності, особистісно-професійних якостей та здатностей до самоусвідомлення й самоорганізації, що в сукупності сприятимуть забезпеченню гармонійного розвитку особистості дитини.

7. Встановлено, що структуру готовності майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури якісно відображають чотири взаємозалежні та взаємозумовлені компоненти, а саме: *мотиваційно-педагогічний* (мотиви, потреби в професійному зростанні, ціннісні орієнтації щодо здоров'язбереження), *когнітивно-педагогічний* (знання основних понять здоров'язбережувальної педагогіки; знання про фізичне, психічне, духовне й соціальне здоров'я молодших школярів та чинники, які впливають на його збереження і зміцнення; знання про форми, методи, технології та засоби створення здоров'язбережувального середовища; знання з фізичної культури як навчального предмета та психолого-педагогічних і методичних засад її викладання), *організаційно-педагогічний* (уміння, пов'язані з цілепокладанням, структуруванням, проектуванням та організацією освітнього процесу, складанням планів, програм, у тому числі й власного професійного розвитку; уміння й навички виконання фізичних вправ та їх демонстрації учням, застосування різноманітних методів та прийомів креативно-оздоровчої фізичної культури), *професійно-рефлексивний* (здатність до самоусвідомлення та самоорганізації, самоконтролю, самоаналізу, самооцінювання).

References

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. для студ., аспірантів та молодих викл. вузів. Міжнар. фонд «Відродження». Київ: Либідь, 1998. 557 с.
Aleksiuk, A. M. (1998) *Pedahohika vyshchoi osvity Ukrainy. Istoriiia. Teoriiia* [Pedagogy of higher education of Ukraine. History. Theory]: pidruch. dlia stud., aspirantiv ta molodykh vykl. vuziv. Mizhnar. fond «Vidrodzhennia». Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
2. Амосов М. М. Роздуми про здоров'я. Київ : Здоров'я, 1990. 258 с.
Amosov, M. M. (1990) *Rozdumy pro zdorovia* [Reflections on health]. Kyiv : Zdorovia [in Ukrainian].

3. Андреева О. В. Характеристика базових категорій фізичної рекреації. *Педагогіка, психологія та медико-біол. проблеми фізичного виховання і спорту*: зб. наук. праць / за ред. С. С. Єрмакова. Харків, 2009. № 9. С. 7–11.
Andreeva, O. V. (2009). Kharakterystyka bazovykh katehorii fizychnoi rekreatsii [Characteristics of basic categories of physical recreation]. *Pedahohika, psykhologhiia ta medyko-biol. problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*: zb. nauk. prats / za red. S. S. Yermakova. Kharkiv, 9. S. 7–11 [in Ukrainian].
4. Апанасенко Г. Л., Попова Л. А., Магльований А. В. Санология. Основы управления здоровьем : монография. LAMBERT (Германия), 2012. 404 с.
Apanasenko, H. L., Popova, L. A., & Mahlovanyi A. V. (2012). Sanolohyia. *Osnovu upravleniya zdorovet* [Fundamentals of health management] : monohrafiya. LAMBERT (Hermanyia) [in Ukrainian].
5. Белікова Н. Основні напрямки професійного розвитку вчителя фізичної культури через призму освітніх інновацій. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2019. Вип. 35. С. 85-89.
Bielikova, N. (2019). Osnovni napriamky profesiinoho rozvytku vchytelia fizychnoi kultury cherez pryzmu osvitnikh innovatsii [The main directions of professional development of a physical education teacher through the prism of educational innovations]. *Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. Lutsk, 35, 85–89.
6. Бібік Н. М. Компетенції і компетентність у результатах початкової освіти. *Педагогічна і психологічна освіта в Україні: зб.наук. праць*: в 5 т. Т. 3. : Загальна середня освіта. Київ: Педагогічна думка, 2012. 432 с.
Bibik, N. M. (2012). Kompetentsii i kompetentnist u rezultatakh pochatkovoї osvity [Competences and competence in the results of primary education]. *Pedahohichna i psykhologichna osvita v Ukraini: zb.nauk. prats*: v 5 t. T. 3. : Zahalna serednia osvita. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
7. Бірюк Л. Нові підходи до професійної підготовки майбутнього учителя початкової ланки освіти. *Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти : матеріали міжнародної науково-методичної конференції (до 170-річного ювілею)*. 1-2 квітня. Київ, 2004. С. 195-198.
Biriuk, L. (2004) Novi pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnoho uchytelia pochatkovoї lanky osvity [New approaches to the professional training of the future teacher of primary education]. *Pidhotovka vchytelia pochatkovoї shkoly v umovakh novoi paradyhmy osvity : materialy mizhnarodnoi naukovometodychnoi konferentsii (do 170-richnoho yuvileiu)*. 1-2 kvitnia. Kyiv, S. 195-198 [in Ukrainian].
8. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід [Target orientations of personality development in the education system: an integrative approach]: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
Vozniuk, O. V., & Dubaseniuk, O. A. (2009) *Tsilovi oriientyry rozvytku osobystosti u systemi osvity: intehratyvnyi pidkhid*: monohrafiia. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
9. Воробйов М. І., Круцевич Т. Ю. Практика в системі фізкультурної освіти: навч. посіб. Київ: Олімп. література, 2000. 192 с.
Vorobiov, M. I., Krutsevych, & T. Yu. (2000) *Praktyka v systemi fizkulturnoi osvity* [Practice in the physical education system]: navch. posib. Kyiv: Olimp. Literatura [in Ukrainian].
10. Гончаренко С. У. Від педагогічної думки до нової філософії освіти. *Рідна школа*. 1993. № 10. С. 3–5.
Honcharenko, S. U. (1993) Vid pedahohichnoi dumky do novoi filosofii osvity [From pedagogical thought to a new philosophy of education]. *Ridna shkola*, 10, 3–5 [in Ukrainian].
11. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
Dychkivska, I. M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies]: navch. posib. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
12. Калашнікова С. А. Державна політика в галузі освіти: необхідність зміни визначальних параметрів. *Зб. наук. пр. Укр. акад. держ. упр. при Президентові України*. Київ, 2000. Вип. 2, Ч. IV. С. 359-364.
Kalashnikova, S. A. (2000). Derzhavna polityka v haluzi osvity: neobkhdnist zminy vyznachalnykh parametriv [State policy in the field of education: the need to change the defining parameters]. *Zb. nauk. pr. Ukr. akad. derzh. upr. pry Prezidentovi Ukrainy*. Vyp. 2, Ch. IV. S. 359-364 [in Ukrainian].
13. Кремень В. Інноваційність і освіта. *Позакласний час*. 2009. № 11-12. С. 36-38.
Kremen, V. (2009) *Innovatsiinst i osvita* [Innovation and education]. *Pozaklasnyi chas*, 11–12, 36–38.
14. Кузьмина Н. В. Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения. Москва : Высшая школа, 1989. 119 с.
Kuzmyna, N. V. (1989). *Professyonalizm deiatelnosti prepodavatelja y mastera proyzvodstvennoho obuchenja* [Professionalism of the activities of the teacher and master of industrial training]. Moskva : Vissshaya shkola [in Ukrainian].

15. Ліннік О. О. Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. пед. наук : 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2016. 46 с.
Linnik, O. O. (2016). Systema pidhotovky maibutnoho vchytelia do orhanizatsii subiekt-subiektnoi vzaiemodii z uchniamy pochatkovoii shkoly [The system of training a future teacher for the organization of subject-subject interaction with primary school students] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stup. dokt. ped. nauk : 13.00.04 – teoriia ta metodyka profesiinoi osvity. DZ «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka». Starobilsk [in Ukrainian].
16. Лодатко Є. О. Моделювання освітніх систем в контексті ціннісної орієнтації соціокультурного простору. Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Пед. Науки. Черкаси, 2007. Вип. 112. С. 32-40.
Lodatko, Ye. O. (2007) Modeliuvannia osvitykh system v konteksti tsinnisnoi orientatsii sotsiokulturnoho prostoru [Modeling educational systems in the context of the value orientation of the socio-cultural space]. Visn. Cherkas. un-tu. Serii: Ped. Nauky. Cherkasy, 112, 32–40 [in Ukrainian].
17. Майборода В. К. Проблеми розвитку праксеологічних умінь майбутніх компетентних фахівців вищої школи України. Вища освіта України. 2012. № 4. С. 31-36.
Maiboroda, V. K. (2012) Problemy rozvytku prakseolohichnykh umin maibutnykh kompetentnykh fakhivtsiv vyshchoi shkoly Ukrainy [Problems of development of praxeological skills of future competent specialists of higher education of Ukraine]. Vyshcha osvita Ukrainy, 4, 31–36 [in Ukrainian].
18. Марусинець М. М. Професійна рефлексія майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика формування : монографія. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ; Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. 419 с.
Marusynets, M. M. (2012) Profesiina refleksii maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoriia i praktyka formuvannia [Professional reflection of the future primary school teacher: theory and practice of formation] : monohrafiia. Prykarpat. nats. un-t im. V. Stefanyka. Ivano-Frankivsk; Uman : PP Zhovtyi O. O. [in Ukrainian].
19. Носко М. Підготовка фахівців з фізичної культури і спорту: професійно-педагогічні, науково-пошукові, технологічні аспекти: наукове видання / за наук. ред. М. О. Носко. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.В., 2020. 404 с.
Nosko, M. (2020). Pidhotovka fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu: profesiino-pedahohichni, naukovo-poshukovi, tekhnolohichni aspekty [Training of specialists in physical culture and sports: professional-pedagogical, scientific-research, technological aspects]: naukove vydannia / za nauk. red. M. O. Nosko. Cherkasy: Vydavets Chabanenko Yu.V. [in Ukrainian].
20. Носко Ю. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури. Дис. д. пед. наук : 13.00.04; Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Чернігів, 2021. 626 с.
Nosko, Yu. M. (2021) Systema profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovykh klasiv do vykladannia fizychnoi kultury [System of professional training of future primary school teachers for teaching physical education]. dys. d. ped. nauk : 13.00.04; Natsionalnyi universytet «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka. Chernihiv [in Ukrainian].
21. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
Sysoieva, S. O. (2006). Osnovy pedahohichnoi tvorchosti: pidruchnyk [Basics of pedagogical creativity: textbook]. Kyiv: Milenium [in Ukrainian].
22. Хомич Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів. Київ: Магістр-S, 1998. 201 с.
Khomych, L. O. (1998). Profesiino-pedahohichna pidhotovka vchytelia pochatkovykh klasiv [Professional and pedagogical training of primary school teachers]. K.: Mahistr-S [in Ukrainian].
23. Шалівська Ю. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04; Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2018. 20 с.
Shalivska, Yu. (2018). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoii shkoly do komunikatyvno-movlennievoho rozvytku uchniv [Pedagogical conditions for training future primary school teachers for communicative and speech development of students]: avtoref. dys. kand. ped. nauk : 13.00.04; Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet. Rivne [in Ukrainian].

Julia Nosko

ORCID 0000-0003-1077-8206
 Scopus-Author ID 56880366900
 Researcher ID AAT-8354-2021

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor at the Department of preschool and primary education,
 T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: ulianosko5@gmail.com

Oleksandr Arkhyrov

ORCID 0000-0002-8439-5833

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Head of the Department of Physical Education and Sports,
 Faculty of Physical Education, Sports and Health,
 National Pedagogical Dragomanov University
 (Kyiv, Ukraine) E-mail: archipovnpu@ukr.net

Mykola Nosko

ORCID 0000-0001-9903-9164
 Researcher ID C-6263-2017
 Scopus-Author ID 56880089100

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 the existing member (academician) the National Academy
 of Pedagogical Sciences of Ukraine,
 Rector's Adviser of T.H. Shevchenko
 National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: mykola.nosko@gmail.com

THEORETICAL SUBSTANTIATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR TEACHING PHYSICAL CULTURE

The purpose is to theoretically substantiate conceptual ideas, methodological approaches and scientific principles and to develop on their basis a system of professional training of future primary school teachers to teach physical education.

The methodology reflects the conceptual links between the subject, purpose, and objectives of scientific research, determines the formulation of problems, the sequence of their solution, and the theoretical orientation to explain the results. The general scientific level of the methodological concept of the study is based on a system of approaches that allowed to specify the content and essence of the studied readiness, to identify and substantiate specific patterns, general didactic and special principles of its formation.

The scientific novelty lies in the development and scientific substantiation of the concept of training future primary school teachers to teach physical education on the basis of creative and recreational pedagogy; pedagogical system of training future primary school teachers to teach physical education, which structurally reflects the components of the educational process and functionally provides management of the process of mastering by future primary school teachers the knowledge and skills necessary to perform professional functions related to motor skills.

Conclusions. Based on the analysis of trends in the socio-economic development of Ukrainian society, it has been established that a change in the social paradigm requires a radical change in the educational paradigm of our country, in particular in the field of physical culture. The problems of being a new type of person, the formation of his/her health-preserving outlook, readiness for independent formation of a healthy lifestyle, and the establishment of ethical values for health preservation, which can ensure harmonious interaction of a person with nature and other people in a globalized society, become priorities.

Keywords: system of professional training, higher education institution, concept, physical culture, health, future primary school teachers, educational process.

Стаття надійшла до редакції: 09.03.2023

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор **Гаркуша С.В.**